

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2003-2329

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntapolitiikan laitos	
Tekijä-Författare-Author Kuivala, Jonna			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Opiskelijana ja sosiaalityöntekijänä jälkimodernissa yhteiskunnassa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalityö			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2003-09-15	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 66 + 1
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Pro-gradu-tutkielmani vastaa kysymykseen millaisena vielä valmistumattomat sosiaalityöntekijät työnsä ja elämäntilanteensa työn ja opintojen yhteensovittamisen suhteen kokevat ja millaisia ristiriitoja se heille aiheuttaa?</p> <p>Kunnallinen sosiaalitoimi elää parhaillaan kriisinaikaa työvoimapulan ja työn kehitys- ja tulosvaatimusten vuoksi. Kiireen ja kriisin keskellä vaativia sosiaalityöntekijän tehtäviä hoitaa kunnallisessa sosiaalitoimessa yhä useammin sosiaalityönopiskelija tai muutoin ”epäpätevä” sosiaalityöntekijä. Olen myös itse toiminut muutaman vuoden ajan sosiaalityöntekijänä kunnallisessa sosiaalitoimessa.</p> <p>Henkilökohtainen kokemus sosiaalityöntekijänä toimimisesta herätti kiinnostukseni tutkia tarkemmin kokopäiväisesti sosiaalityöntekijänä toimivien sosiaalityönopiskelijoiden elämäntilannetta ja siihen liittyviä asioita. Tutkimukseni tarkoituksena on selvittää miten vielä valmistumattomat sosiaalityöntekijät oman työnsä kokevat jälkimodernissa yhteiskunnassamme. Kiinnostuin aiheesta siksi, että juuri näiden valmistumassa olevien sosiaalityöntekijöiden mielipidettä ja kokemuksia sosiaalityöntekijänä toimimisesta ei ole aiemmin kartoitettu ja juuri he ovat mahdollisia tulevaisuuden sosiaalityön asiantuntijoita.</p> <p>Henkilökohtaisen kiinnostuksen lisäksi tutkimukseni linkittyy myös laajempaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sosiaalityön tilasta ja sosiaalityöntekijöiden työvoimapulasta. Sosiaalityö koetaan nykyään yhä kiinnostavampana opiskelualana, mistä kertoo vuosittain sosiaalityötä opiskelemaan pyrkivien lisääntyvä määrä. Tästä huolimatta kunnallisen sosiaalitoimen avoimina olevia virkoja hoitamaan on yhä vaikeampi löytää päteviä sosiaalityöntekijöitä. Syynä usein pidetään matalaa palkkaa, mutta myös mm. työskentelyolosuhteet, työtehtävät, johtaminen ja uralla eteneminen kiinnostavat tulevaisuudessa kunnan sosiaalityöntekijän tehtäviä harkitsevia. Sosiaalityöntekijöiden työvoimapulan on ennustettu entisestään kasvavan suurten ikäluokkien jäädessä eläkkeelle vuoteen 2013 mennessä.</p> <p>Tutkimukseni aineisto koostuu kirjallisuudesta, omista kokemuksistani ja empiirisestä aineistostani. Empiirinen aineistoni koostuu kymmenstä vielä valmistumattoman sosiaalityöntekijöiden kirjoituksesta, jotka keräsin kirjoittamani kirjoituskutsun avulla. Tutkimukseni on kuvaavaa tutkimusta, pyrin antamaan yhden kuvan sosiaalityöntekijänä kesken sosiaalityönopintojen toimimisesta ja siihen liittyvistä asioista, niin että tutkimukseni kohdejoukon ääni tulisi mahdollisimman aidosti esille. Tutkimuksellani ei ole tarkoitus esittää mitään määrällisiä tuloksia, eikä se olisi edes mahdollista kohdejoukkoni pienuuden vuoksi.</p> <p>Empiirisen aineistoni analyysi perustuu Anni Vilkon kehrittelemään elämänkerralliseen otteeseen. Empiirisen aineistoni kirjoitelmat olen kirjoittanut uudelleen sinä-muodossa. Näitä sinä-muodossa uudelleen kirjoitettuja tekstejä kuljetan tutkimuksessani mukana oman tekstini ohessa. Empiirisen aineistoni kirjoitelmista olen koonnut myös yhden tyyppitarinan, jolla on tarkoitus antaa yhdenlainen yleiskuva aiheesta. Uudelleen kirjoitettujen aineisto-otteiden mukana kuljettamisella pyrin tutkimukseni dialogisuuteen.</p> <p>Tässä tutkimuksessani miellän yksilön siirtymisen työelämään opintojen ollessa vielä kesken merkitykselliseksi ja ratkaisevaksi kokemukseksi hänen elämässään. Se on yksi elämänvaihe, osa yksilöllistymisprosessia ja yksilön oma valinta hänen toteuttaessaan oman elämänsä politiikkaa. Tällä tarkoitan sitä, että ihmiset ovat tietoisesti tai tiedostamattomasti itse valinneet omat elämänsä polut tietoisena muista vaihtoehdoista ja myös riskeistä, joita valintoihin saattaa liittyä. Valintoja tosin ohjaavat mm. sellaiset rakenteelliset tekijät kuin taloudelliset seikat ja perhesyyt. Elämänvaiheena opintojen ja työn yhteensovittaminen on monisäikeinen kokonaisuus, jota kuvaan käsitteellä tiheä elämänvaihe. Tutkimukseni perusteella aineistoni kohdejoukon elämä on varsin hektistä ja tiheää ja toisinaan raskasta ja haastavaa.</p> <p>Aineistoni perusteella työntekijät eivät aina pitäneet palkkausta esteenä alueellisen sosiaalitoimen kiinnostavuudelle. Usein kirjoittajat kokivat olevansa valmiita työskentelemään samalla palkalla jatkossakin, mikäli muut työnteon edellytykset ovat kohdallaan. Näillä tarkoitettiin esimerkiksi johdon ja työntekijöiden tavoitteiden yhteneväisyyttä. Myöskin kiinnostusta sosiaalityötä kohtaan aineistoni perusteella kyllä riittää ja toisaalta sosiaaliviraston palkkalistoilla on jo valmistumassa olevia työntekijöitä, jotka ovat kiinnostuneita jatkamaan alalla. Näkisin, että haasteena on enemmänkin se miten saada heidän kiinnostuksensa perussosiaalityötä kohtaan säilymään. Avain asemassa tässä on mm. työnorganisointi, työnjaon muotoutumien sosiaalityöntekijöiden ja amk-koulutettujen sosionomien kanssa sekä myös ”pitkänlinjan sosiaalityöntekijöiden” tuki. Myös toimintaympäristön (yliopisto ja työnantaja) on suuri merkitys valmistumassa olevien sosiaalityöntekijöiden halukkuuteen työskennellä kunnallisessa sosiaalitoimessa.</p> <p>Lähdeteoksiani on ollut mm. Risto Eräsaaren (1999) artikkeli: Toisen hyvinvointivaltion projektin alkusoittoja, Marita Husson (2003) väitöskirja: Parisuhdeväkivalta - löytyjen aika ja tila, Leena Niemi-Väkeväisen (1998) väitöskirja: Koulutusjaksot ja elämänpolitiikka, Leena Rautiaisen (2003) selvitys: Mistä sosiaalityölle tekijät?, Ulla Mutkan (1998) tutkimus: Sosiaalityön neljäs käänne, Risto Rinteen (2002) artikkeli: Palkkatyönyhteiskunnasta elinikäiseen oppimiseen ja Anni Vilkon Internetin kotisivut sekä Anni Vilkon (1997) teos : Omaelämäkerta kohtaamispaikkana.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords			

tiheä elämänvaihe - epäpätevyys - refleksiivisyys
elämänpolitiikka - yksilöllistyminen
sosiaalityö - työntekijät - opiskelijat
yhteiskunta - postmoderni

Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited

Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information